

Toimintaympäristö muuttuu – ratkaisuja etsitään useiden hankkeiden kautta

11.4.2008

Kristiina Hormia-Poutanen

Kirjastojen toimintaympäristö on suurten muutosten keskellä. Kaikilla sektoreilla on edessä suuria rakenteellisia muutoksia. Korkeakoulurakenteen uudistus on saanut mediassakin paljon huomiota. Sektoritutkimuslaitosverkostoa kehitetään ja kuntapuolella kuntarakenneuudistus on käynnissä. Samanaikaisesti rakenteellisten uudistusten kanssa kirjastojen järjestelmäarkkitehtuuria, teknologiaa ja toimintatapoja uudistetaan. Sekä rakenneuudistuksissa että kirjastojen IT-ratkaisuissa etsitään parempaa laatua ja suurempaa tehokkuutta. Kirjastoissa pitäisi kyetä valmistelemaan monta uudistusta hyvin lyhyellä aikajänteellä.

Muutos on innostava mahdollisuus silloin, kuin käytettävissä on keinoja muutoksen hallintaan. Joitakin työkaluja on tarjolla onneksi tarjolla. Opetusministeriö käynnistää kevään 2008 aikana korkeakoulukirjastoja koskevan rakenteellisen kehittämisen hankkeen, jonka keskeisenä tarkoituksena on selvittää miten suuret muutokset voidaan viedä läpi hallitusti. Hankkeen keskeiset toimijat ovat sen ohjausryhmä, työryhmä sekä korkeakoulukirjastojen yhteistyöelimet. Hankkeessa tullaan järjestämään kansallisia keskustelutilaisuuksia ja seminaareja, joiden avulla voidaan etsiä mm. uusia työnjakomalleja.

Toinen merkittävä opetusministeriön avaus on Kansallinen digitaalinen kirjasto –hanke. Kyse on koko opetusministeriön yhteisestä ponnistuksesta. Hankkeen tavoitteena on edistää kaikkien kulttuuriaineistojen ja tieteellisen tiedon digitointia, sähköistä saatavuutta ja pitkäaikaissäilymistä. Opetusministeriö koordinoi hanketta ja organisoi sen kevään 2008 aikana. Hankkeen avulla voitaneen kehittää muistiorganisaatioiden järjestelmäarkkitehtuuria isoin askelin.

Kansalliskirjasto on käynnistänyt järjestelmäarkkitehtuurin kehittämiseen liittyvän keskustelun kirjastoverkossa ja laajemminkin valtionhallinnossa. Järjestelmäarkkitehtuurin kehittämisen keskeisin idea on asiakkaiden työskentely-ympäristön ja kirjastojen tuotantoympäristön erottaminen toisistaan. Erottaminen mahdollistaa sen, että voidaan kehittää erikseen palveluita tiedontarvitsijoille ja erikseen kirjastoille. Järjestelmäarkkitehtuurin kehittämisessä on yhtymäkohtia Kansallinen digitaalinen kirjasto -hankkeeseen, esimerkiksi muistiorganisaatioiden aineistojen saatavuuden parantaminen ja pitkäaikaissäilytys.

Käynnissä oleva tutkimuksen infrastruktuurin kartoitus -projekti voi myös olla merkityksellinen kirjastoille. Suomalainen tutkimus tarvitsee käyttöönsä korkeatasoiset tietoaineistot menestyäkseen entistä paremmin tiedon ja osaamisen varaan rakentuvassa kansainvälisessä kilpailussa. Jotta tutkimustoiminnalla voidaan tuottaa uutta tietoa, on olemassa olevaa tutkimustietoa voitava hyödyntää tehokkaasti. Vain laadukkaiden tietopalvelujen avulla voidaan tuottaa korkeatasoista tietoa oman kansantalouden, yhteiskunnan ja suomalaisen työelämän kehittämiseksi.

Tutkimuksen tarvitsemat perusaineistot koostuvat keskeisimmistä verkon kautta käytettävistä tieteellisistä aineistoista, kuten monitieteellisistä ja tieteenalakohtaisista lehti- ja kirjapaketeista sekä tietokannoista. Aineistojen valinnassa on painotettu erityisesti kattavia ja runsaasti käytettyjä aineistoja.

Pyydämme lähettämään palautteen suoraan kirjoittajalle:
kristiina.hormia (at) helsinki.fi